

DIALOGER PÅ TEGNEBRÆTTET I TRE BILLEDSKOLER

Herning
Billedskole

Billedskolerne
i Favrskov

Holstebro
Kunstskeole

DIALOGER PÅ TEGNEBRÆTTET I TRE BILLEDSKOLER

Udgivet i oktober 2024 af

Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder
og Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst
Valdemarsgade 1 F, 8000 Aarhus

Tel. 61 99 90 82

E-mail: info@bornkunstogbilleder.dk

www.bornkunstogbilleder.dk

www.KBUB.dk

Layout: Kamilla Voss Asmussen

Projektledelse: Eva Lillegaard Hansen & Karen Marie Demuth

Forside/bagside: Dialoger på tegnebrættet i Favrskovs billedskoler

Tryk: Jypa - Scandinavian Print Group

Fotos: Tilladelser givet af Herning, Holstebro og Favrskovs billedskoler

Tak for indlæg og billeder fra

Holstebro Kunstskele v. Ilze Rudzite & Mark Dyer

Favrskovs billedskoler v. Jane Susanne Andersen & Maja Landgren Germundsson

Herning Billedskole v. Vicky Kjær Søndergaard Sørensen & Else Egsgaard samt Thomas Thisted

Tak til billedkunstnerne Daniel van der Noon, Qnud Caos og Marianne Jørgensen

Tak til billedskolernes undervisere

Tak for støtte til projektet fra Region Midtjyllands Kulturpulje

INDHOLD

- **DIALOGER PÅ TEGNEBRÆTTET** 4
- **BØRN SKABER KÆMPE OFFENTLIG FACADEKUNST** 6
Holstebro Kunstskeole
- **INTERVIEW MED DANIEL VAN DER NOON** 12
- **NÅR EN BOREMASKINE TALER MED EN ELPISKER** 14
Billedskolerne i Favrskov
- **INTERVIEW MED QNUD CAOS** 24
- **DIALOGER MED SKJORTER** 26
Herring Billedskeole
- **INTERVIEW MED MARIANNE JØRGENSEN** 44

DIALOGER PÅ TEGNEBRÆTTET

Gennem de mange år, Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder (BKB) har afholdt landskonferencer, har vi arbejdet med en form, der har indbygget præsentation af samtidskunstnere, nytænkning omkring fællesaktiviteter og workshops, og vi har undervejs givet os selv nogle benspænd, som flytter os nye steder hen. Det kan være med afsæt i det stedspecifikke, et materiale, temaet eller i koblingen til andre kunstarter.

Konferencedeltagerne har givet os mange tilbagemeldinger på alle dele af konferencen, hvilket har inspireret til nye indfaldsvinkler. Nogle tilbagemeldinger fortæller om, hvordan konferencen har inspireret til at arbejde videre med årets tema, og nogle har sågar gjort det til årets tema i undervisningen. Vi er glade og taknemmelige for alle tilbagemeldinger, men har ikke så ofte dokumentation for, hvordan konferencetemaet har levet videre i undervisningen for børn og unge før og efter deltagelse i konferencen.

IGANGSÆTTELSE

Tidligere har vi lavet et praktisk temaseminar med inspirationsoplæg før konferencen, hvorefter deltagerne lokalt i deres undervisning lavede nogle eksperimenter, hvis resultater blev fremlagt på konferencen og gav et konkret praktisk løft i erfaringsudvekslingen.

I forbindelse med konferencen "Dialoger på tegnebrættet" har vi vendt bøtten på hovedet og udbudt et efterprojekt til tre billedskoler, som havde lyst til at arbejde videre med konferencetemaet sammen med de børn og unge, de underviser i deres dagligdag.

Vi ansøgte og fik støtte fra Region Midtjyllands kulturpulje til at gennemføre projektet i tre kommuner med en tilknyttet kunstner i hver kommunes billedskole. Deltagerne har vidt forskellige fysiske og økonomiske rammer, men er alle tre organiseret som forening med kommunal støtte - en nystartet kunstskeole med få hold i Holstebro, en billedskole med mange hold i Herning og Favrskovs Billedskoler, der består af fire selvstændige billedskoler, Ulstrup Billedskole, Hammel Billedskole, Hadsten Billedskole og Hinnerup Billedskole.

FORLØB / PROCES

Det fælles afsæt for projektet var, at underviserne på billedskolerne skulle deltage i landskonferencen for at få overordnet inspiration og en fælles referenceramme til temaet. Her mødte de også den billedkunstner, som blev tilknyttet den enkelte kommune. Billedkunstner Marianne Jørgensen blev tilknyttet Herning Billedskole, billedkunstner Daniel van der Noon blev tilknyttet Holstebro Kunstskeole, og billedkunstner Qnud Chaos blev tilknyttet billedskolerne i Favrskov.

Ved de første forberedelsesmøder viste det sig, at der var en tidsforskydning i billedskolernes årshjul. Et sted var man parat til at gå i gang med det samme, mens man et andet sted skulle tilpasse projektet til tidsplan for øvrige aktiviteter og forberedende møder med kunstneren. Fælles for de tre skoler var, at de afsluttede projektet med en offentlig udstilling, som viste børnenes arbejde og deres tolkninger af temaet.

DIALOGTEMAET

Det særlige fokus på dialoger på forskellige niveauer i og omkring billedkunst inviterer til at eksperimentere med nye formidlingsformer, udforske og fordybe sig sammen. At være i dialog med respekt for andre, at lytte og sammen finde fælles veje at gå er generelt af stor værdi. Evnen til at kommunikere konstruktivt i dialog mellem generationer, på de sociale medier og i små og store kriser er afgørende for fremtiden.

Det har også været afgørende i processen, at underviserne og kunstnerne fandt hinanden i dialogen og udviklingen af de enkelte projekter og arbejdsmetoder.

Gennem dialog, seminar, samarbejde og praksiserfaringer i projektet opkvalificeres underviserne – ikke mindst til glæde for slutbrugerne: børn og unge, der deltager i praksisprojekterne.

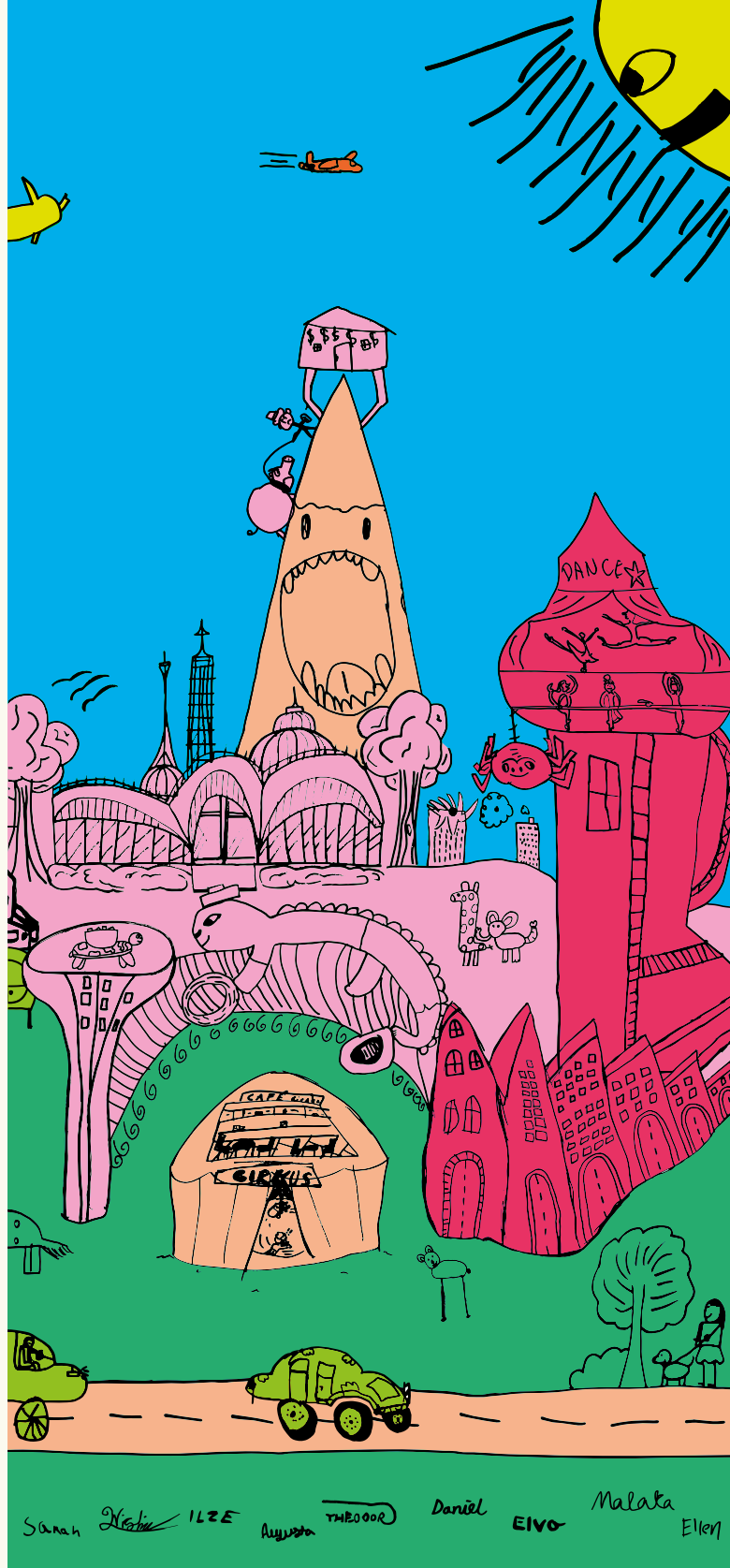
DOKUMENTATION

Som det fremgår af denne publikations beskrivelser af projektet er tilgangen til temaet, samarbejdet med kunstneren og hele processen også vidt forskellig på de tre steder. Ikke mindst derfor har det været vigtigt og givende for landsforeningen Børn, Kunst og Billeder at følge praksisforløbet tæt i de tre billedskoler, fra planlægning og forberedelse til samarbejde og praksis. Også det fælles afsluttende seminar, hvor projekterne blev præsenteret for hinanden, og hvor der kunne udveksles internt, var vigtigt for at få et samlet indtryk af indhold og omfang af projekterne.

Som i alle de projekter, vi deltager i, har det desuden været et stort ønske, at projekterfaringerne bliver dokumenteret, delt og videreformidlet i en bredere kreds, og vi håber, der med denne publikation kan hentes inspiration til at vove sig ud i flere eksperimenter i undervisningen. Vi håber også, at det fremover bliver muligt at knytte før- og efterprojekter til konferencetemaet, så det bliver udfoldet på alle niveauer både blandt kunstnerne, underviserne og i børnenes eksperimenterende arbejde med billedkunst.

Tak til de tre modige billedskoler, der tog imod vores invitation til at være med til at eksperimentere, videreudvikle og synliggøre ”Dialoger på tegnebrættet” sammen med børn og voksne. Og tak for mange gode dialoger undervejs.

BKB og KBUB, september 2024

BØRN SKABER KÆMPE OFFENTLIG FACADEKUNST

Holstebro
Kunstske

Af Ilze Rudzite, underviser og leder, Holstebro Kunstske

Den 13. og 14. marts 2024 gennemførte Holstebro Kunstske i samarbejde med Landsforeningen Børn Kunst og Billeder, og under konferenceemnet "Dialoger på tegnebrættet", et projekt, der resulterede i et offentligt facadekunstværk på 15 x 10 meter. Projektet, der udsprang af temaet "Dialoger på tegnebrættet", blev påbegyndt på Holstebro Kunstske allerede i februar. Sammen med Børn, Kunst og Billeder indledte vi på Kunstsken samtalen om de bedst mulige rammer for projektet.

For os som en nyetableret kunstske har det været vigtigt både at få inspiration fra en professionel kunstner med en anden kunstnerisk praksis og tilgang samt at skabe dialog med Holstebros kultur- og bymiljø om vigtigheden af at støtte kunstnerisk arbejde med børn og unge i fritidsregi.

Blandt de spændende kunstnere, som BKB præsenterede som mulige samarbejdspartnere, fangede Daniel van der Noon vores interesse mest. Hans sprudlende tilgang til tegning og undervisning var noget, vi gerne ville opleve og lære af.

Da vi begyndte at etablere samarbejdet med Daniel, blev vi enige om et fælles tema, som vi ønskede at udforske sammen med børnene. Temaet udsprang af, at Holstebro Kunstske for nylig har fået nye lokaler på byens gamle Sygehusgrund, hvor der er planer om at udvikle en brugerdrevet, attraktiv og spændende bydel. Vi tænkte, at visualiseringen af børnenes stemmer og perspektiver kunne være en meningsfuld del af denne proces. Samtidig fejrede byen Holstebro sit 750-års jubilæum – en tid, hvor man ikke kun reflekterer over fortiden, men også tænker på drømme og fremtidig udvikling.

Dette tema vakte også interesse hos Sygehusgrundens ledelse, som tilbød at stille en facade til rådighed til et stort værk, der kunne pryde en ellers monoton bygning ud mod en trafikeret vej.

I dialogen med Daniel van der Noon opstod ideen om at skabe et stort fællesværk, hvor børnenes tegninger blev samlet i en komposition, der skildrer en fantasifuld fremtidsby. Facadekunsten blev planlagt som en collage, der forener børnenes tegninger i ét samlet, kreativt udtryk.

Den vigtigste fase af dialogen om fremtidens drømme med børnene fandt sted gennem de to workshops med Daniel den 13. og 14. marts. På workshopperne deltog 27 børn i alderen 6 – 14 år. Daniel udviklede de kunstneriske dialoger med børnene gennem flere inspirerende tegneøvelser:

1. ORDSPIL:

Eksempler som “et hundehotel i en lufthavn”, “en balletskole på et rumskib” og “et militærmuseum på stranden” var skøre sammensætninger af ord, som børnene skulle kombinere og derefter visualisere gennem tegninger. Der blev grinet og fantaseret meget i denne proces.

2. TEGNEOPGAVER MED ARKITEKTONISK TWIST:

Daniel samlede forskellige fotos af arkitekturværker fra hele verden, som inspirerede børnene til at gentænke bygninger fra lokalområdet. F.eks. blev den ikoniske Nørrelandskirke omdannet til et badeland, mens Sygehusgrundens sengetårn fik tilkøbt en rutsjebane fra taget.

3. FRA ABSTRAKTE TEGNEFORMER TIL NYE KONKRETE FORTÆLLINGER:

Daniel forberedte en række abstrakte baggrunde, som fik børnene til at gentænke deres veje og visuelle fortællinger i tegningerne. Der blev eksperimenteret med streger og former, både med åbne og lukkede øjne. Musik og bevægelse var også en vigtig del af denne proces.

FAKTA

Holstebro Kunstscole blev grundlagt i 2022 af kunstnerisk leder Ilze Rudzite og drives af foreningen Holstebro Kunstscole. Skolen tilbyder undervisning til børn og unge fra 0.-9. klasse med fokus på bæredygtighed, trivsel og integration med lokalsamfundets sociale og kulturelle liv. Der udbydes 3 til 4 hold med op til 40 deltagere i alt, og skolen har 1 til 2 faste undervisere tilknyttet samt gæsteundervisere.

De to dages workshops resulterede i over 200 tegninger, som skulle samles i en stor fælles collage. Takket være Daniels vejledning og skolens grafiske designers arbejde blev drømmen om et kæmpe kollektivt kunstværk til virkelighed gennem digital vektorgrafik, der muliggjorde storformatstrykket. Den 7. juni kunne skolen med stor glæde præsentere det færdige resultat for offentligheden: Et unikt stykke facadekunst skabt af byens børn og unge. Værket pryder fortsat Sygehusbygningen og møder hver dag de forbigående blikke. Børnenes arbejde er nu det største offentlige facadekunstværk i Holstebro med sine 15 x 10 meter og repræsenterer drømmene om, hvordan fremtiden kan komme til at se ud – måske et sted fyldt med glæde, smil og overraskelser.

Tilbageblikket på Holstebro-projektet viser, at kunstneriske processer kan skabe rum for dialog om håb for fremtiden - og hvordan disse kan materialiseres som et færdigt fællesværk, selv når ressourcerne for en mindre kunstskele er begrænsede. Det understreger, at vilje og engagement, sammen med gode samarbejder, kan muliggøre selv de største drømme. Vores håb er også, at børns og unges stemmer nu er blevet hørt i deres by, og at tilliden til det arbejde, der udføres på Holstebro Kunstskele, er vokset.

Kunstskelele udtrykker således sin dybeste taknemmelighed for den store støtte fra BKB, velviljen fra Sygehusgrunden og ikke mindst Daniels uundværlige kunstneriske arbejde.

INTERVIEW MED DANIEL VAN DER NOON

1. HVORDAN HAR TEMAET "DIALOGER PÅ TEGNEBRÆTTET" UDMØNTET SIG I PROJEKTET?

Almindeligvis er tegning noget, der er helt stille og individuelt, men når jeg tænker på "Dialoger på tegnebrættet", har jeg overvejet, hvordan jeg kunne lave projektet, så deltagerne kunne larme og snakke sammen. Jeg tænkte mere i at udvikle et holdtema end individuel tegning - og ikke stille tegning.

2. ER DER NOGET, DER HAR OVERRASKET DIG?

Jeg er altid overrasket over, hvor meget børn altid giver mig selvtillid, og over hvor meget energi det giver mig at arbejde med børn. De vil altid gerne følge mine vejledninger, og de er meget mere umiddelbare end de voksne elever, jeg har haft.

Jeg undrer mig over, at Holstebro Kommune ikke støtter kunstsolen mere, end de gør. Jeg hører i det hele taget om flere og flere steder, hvor man sparer på midler til undervisning i billedkunst. Der mangler forståelse for, hvor vigtig kunst er for børn og unges udvikling og liv. Jeg tror, at kunstundervisning giver dem gode forudsætninger for, at de har sig selv med, deres følelser og evne til at kommunikere med andre.

3. HVORDAN HAR HOLSTEBRO KUNSTSKOLE TAGET IMOD DIG OG DINE IDEER?

Ilze og Mark har engageret sig 100 % i projektet, og jeg er glad for, at jeg blev en del af det.

De kan også se muligheder i børns kunst, og de tænker videre over, hvad man kan med børnenes billeder. De har et åbent sind, og det var deres ide at lave det kæmpe store billede på forsiden af det gamle sygehus. Vi havde et ligeværdigt og meget respektfuldt samarbejde. Vi kommer alle tre fra udlandet, og det var inspirerende for mig, hvad man kan udrette alligevel. De var venlige og imødekommende og gode til at skabe relationer til forældre og børn. Gode til at vise, hvad deres børn har lavet. Jeg håber, det er med til at give dem nye muligheder, og at andre skoler i Danmark også får gode muligheder og støtte.

4. ER DER ERFARINGER, DU KAN BRUGE I DIT VIDERE ARBEJDE?

Når jeg arbejder med børn og unge udvikler jeg mig mere, fordi de kan se sandheden og virkeligheden bedre. Børn er altid så ærlige.

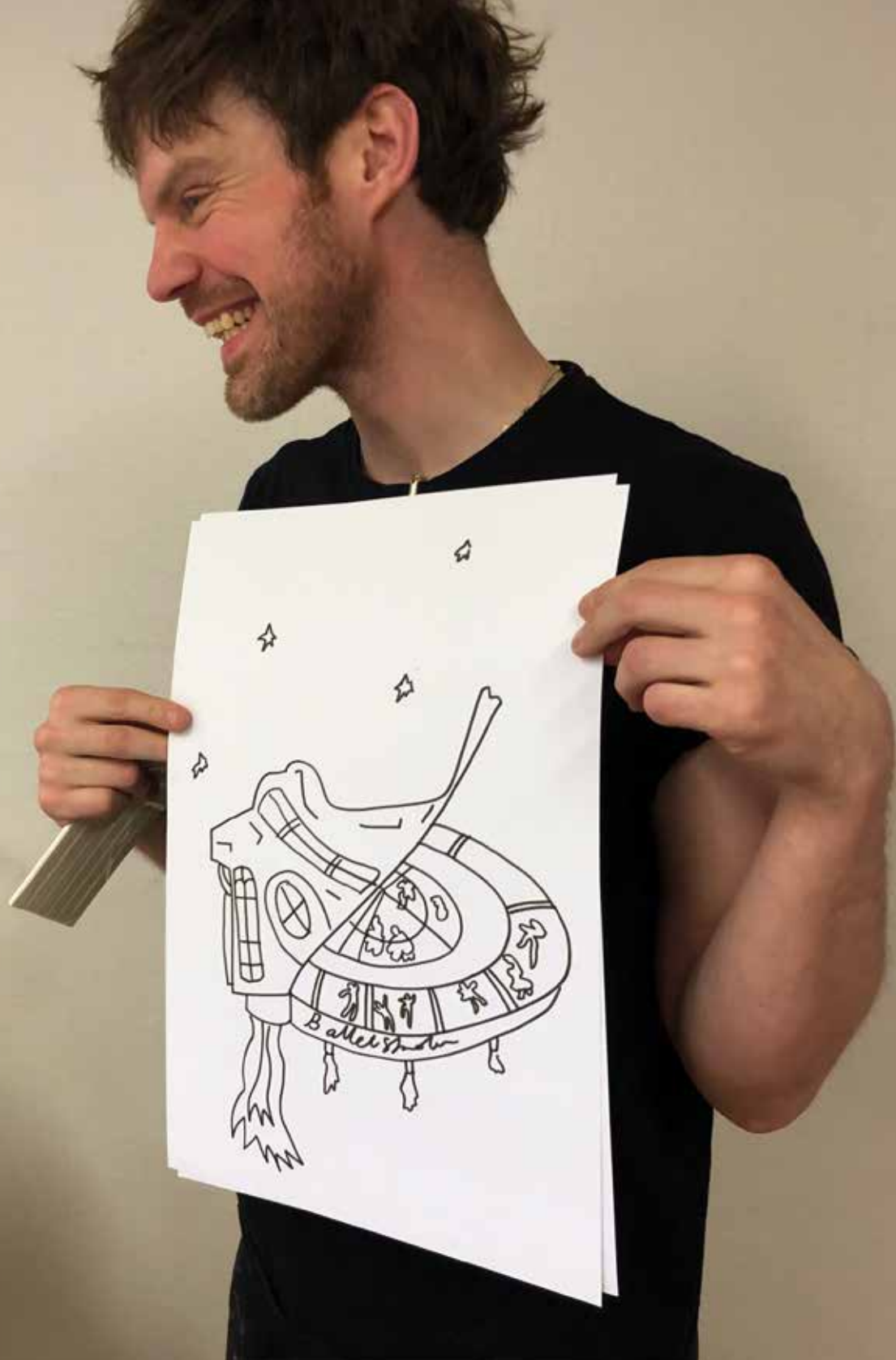
Det er meget vigtigt, at jeg og alle, der arbejder med kunst, arbejder videre og udvikler vores kunst. Det er vigtigt, at vi også giver noget videre til andre. Hvis vi giver op, er der ingen inspiration til fremtiden og arbejdet med de unge.

5. HAR DU ANDET, DU VIL TILFØJE?

Jeg er meget glad for, at der er fokus på kunstsolen, og det giver ekstra fokus, når en kunstner udefra kommer ind på skolen. Det giver dem noget nyt, og jeg håber, at det er med til at åbne folks øjne for billedskoler og for Holstebro Kunstscole. Det store projekt, der kom ud af det, giver et ultra stort fokus. Her er det tydeligt, at der er børn, der arbejder med billedkunst.

Den mest vigtige ting, tror jeg, er, at kunst egner sig til, at børn kan finpudse deres kvaliteter og egenskaber. Kunst kombinerer alle fag og emner. Det har vi brug for. I fremtidens samfund er det erfaring med kunst, der kan hjælpe os til at skabe et åbent og kreativt samfund.

Folk tænker: "Det er bare et barns tegning", men det er alvorligt. Der er tidspunkter, hvor vi kan lære mere af børn, end de kan af voksne. Deres evne til at udtrykke sig gennem billeder er generelt meget mere udviklet end en gennemsnitlig voksens evne til at udtrykke sig visuelt. Ofte er der nogle smukke koncepter, ideer og humanistiske tanker udtrykt gennem deres tegninger, som går ud over bare huse, regnbuer og mennesker, der holder i hånd.

NÅR EN BOREMASKINE TALER MED EN ELPISKER

Billedskolerne
i Favrskov

Af Jane Susanne Andersen, Billedskolen i Ulstrup og Maja Landgren Germundsson, Hammel Billedskole

Billedskolerne i Favrskov Kommune har tradition for hvert femte år at lave en fællesudstilling for alle kommunens billedskoleelever. Før udstillingen i 2024 blev vi en del af projektet "Dialoger på tegnebrættet", og vi fik tildelt Qnud Caos som inspirator til udstillingen af Landsforeningen Børn Kunst og Billeder.

Mange af Favrskovs billedskoleundervisere deltog i Landskonferencen "Dialoger på tegnebrættet" i Aarhus i 2023, så vi havde derfor allerede mødt Qnud og havde et fælles udgangspunkt, da en lille arbejdsgruppe holdt de første møder med ham. På disse møder talte vi om Qnuds ideer, og hvordan vi kunne omsætte dem til billedskolepraksis.

Den lille arbejdsgruppe tog beslutning om tre ideer, der skulle bringes videre til billedskolernes øvrige undervisere:

- 1.** Male på utraditionelle objekter eksempelvis en grill, et par ski, en gammel mikrobølgeovn eller lignende. På disse objekter ville man kunne gå i dialog med tingen selv og vise tingenes historier.
- 2.** Bygge egne tegnebrætter af træ eller pap.
- 3.** Store tegninger som børnene ville kunne tegne på i fællesskab og dermed komme i dialog. På disse tegninger kunne der være referencer til objekterne, sådan at tegning og objekt ville kunne tale sammen.

Disse ideer tog vi med til årets Billedskoletræf. I Favrskov Kommune har vi hvert år et Billedskoletræf. Hvert andet år er det for kommunens billedskoleelever og de andre år for billedskoleundervisere og bestyrelsesmedlemmer.

I efteråret 2023 var Billedskoletræffet for voksne, og vi havde besluttet at mødes og lave aftaler for fællesudstillingen.

Qnud Chaos var også med på træffet, hvor vi afprøvede ideer og lavede aftaler for indhold, materialer, formater, farvevalg, ophængningsmuligheder og alt det praktiske, der skal aftales, når mange børn skal udstille sammen.

I begyndelsen af året 2024 gik vi på billedskoleholdene i gang med at arbejde på de værker, der skulle udstilles. Vi indsamlede sæere objekter, grundede dem, og børnene blev sat til at tænke over, hvad disse objekter havde "set, oplevet eller drømt om", og det var disse fortællinger, der skulle males på objektet.

Det blev til historier om støvsugeren, der havde suget en hel ny vieserling op, om at være en julelysestage, der drømte om at komme på sommerferie, en symaskine der gerne ville ud at opleve verden og mange andre sjove fortællinger.

Sideløbende med objekterne blev der også arbejdet på tre meter lange baner af papir. På disse skulle børnene tegne sammen. De tegnede først deres objekt fra opgave 1 på store stykker karton, som de klippede ud. Vi brugte disse skabeloner til at komponere billedet, som vi tegnede op med sprittusch. Det blev til en række spændende og sjove former. Inde i disse former skulle børnene tegne deres værelse eller et sted i deres hus. De kunne tegne et udsnit af værelset, de kunne folde det ud, så man kunne se alle fire vægge, og nogen valgte at tegne det oppefra. Inde i disse former måtte børnene bruge sort tusch, men de måtte også bruge røde nuancer. For at forbinde værelserne tegnede børnene veje og stier mellem dem, og i de mellemrum, der opstod, blev der tegnet gader med flotte huse, campingpladser, tivoliparker, et hestestutteri, rundkørsler, museer, lufthavne, vindmøller og meget andet.

Børnene tegnede videre på hinandens tegninger, og de aftalte motiver. De mindste legede sig igennem tegningerne. De var ofte enige og også nogle gange uenige, så de måtte forhandle og finde løsninger. På nogle hold fik børnene tykke sorte poscatusser, så de kunne lave større sorte flader, og på nogle hold blev baggrunden holdt mere lys, så selvom oplægget var ens, skete der forskellige ting på de mange hold.

FAKTA

Favrskovs Billedskoler består af 4 selvstændige billedskoler: Hadsten Billedskole, Hinnerup Billedskole, Hammel Billedskole og Billedskolen i Ulstrup. Billedskolerne er foreningsdrevet og får støtte fra kommunen. Der er 7 undervisere og 12 fritidshold med op til 12 børn primært i alderen 8 - 14 år.

Hvorfor har vi ikke vinger?

Hvorfor skinner solen?

Hvorfor kan dyr ikke tale med mennesker?

Oplægget til den sidste opgave var at opbygge sit eget tegnebræt, som endte med at blive et relief. Børnene blev bedt om at finde et spørgsmål, som de skulle tage udgangspunkt i. De behøvede ikke selv at kunne svare på spørgsmålet, men de skulle selv synes, det var et interessant spørgsmål. Det var her spørgsmålet "Hvorfor er det så svært, at lave gode spørgsmål?" opstod, men også "Hvorfor har vi ikke vinger?", "Kan min kat lide mig?", "Hvorfor føles vinteren altid så lang?" og mange flere finurlige og sjove spørgsmål.

Børnene fik alle udleveret et tegnebræt, som de limede pap og andre ting på. Til sidst blev det spraymalet. Nogle hold brugte det som tegnebræt, mens andre lod det stå i én farve.

I februar 2024 afholdt vi Billedskoletræf for børn. Her var Qnud Caos inviteret sammen med alle de børn, der gik på billedskole i Favrskov denne sæson.

Vi arbejdede med kropssprog. Vi tegnede hinanden og overførte vores tegninger til lysfilter og lod vores figurer tale sammen på nye måder i fælles billeder på klart plast.

I maj samlede vi alle børnenes værker i Uhresalen i Hinnerup. Det blev en smuk udstilling og en god afslutning på årets arbejde.

Hvorfor smiler Mona Lisa?

Hvorfor står symbolet (hjerter) for kærlighed?

Er der liv i rummet?

Hvorfor er lillebrødre så irriterende?

Er Noahs Ark en forudsigelse for det, der sker lige nu? Og er der nogen der holder øje med det?

Hvorfor er der lyskryds?

Hvorfor går tiden så langsomt?

ÅBNINGSTALE

Af Jane Susanne Andersen, underviser og leder,
Billedskolen i Ulstrup

KÆRE BILLEDKOLEBØRN, KÆRE ALLE SAMMEN

Jeg vil gerne begynde med at ønske alle billedskolebørnene tillykke med udstillingen. Børn fra billedskolerne i Hadsten, Hammel, Hinnerup og Ulstrup har i denne sæson arbejdet med temaet Dialoger på tegnebrættet, og det er blevet til denne super flotte udstilling.

Hele denne her udstilling er blevet til gennem samtaler. Spørgsmål og svar, nye spørgsmål og nye svar. I begyndelsen talte billedskoleunderviserne med billedkunstneren Qnud Caos. Mange af jer kan sikkert huske ham fra vores billedskoletræf i februar. Han er fyldt med sjove ideer, og han stillede fx det spørgsmål:

"Behøver et tegnebræt at være fladt?"

"Nej, det behøver det da slet ikke at være," sagde vi.

"Men kan det være formet som en støvsuger," sagde han så. "Eller en grill eller et par ski?"

"Det kan det vel godt." sagde vi til ham. "Vi har godt nok aldrig nogensinde set sådan et tegnebræt, men det skal vi da afprøve."

Og sådan blev den første opgave til. Vi ville forsøge at bruge kander, skateboards, dørslog og alt muligt andet som tegnebræt. Børnene har haft dialoger med tingene, og de har talt om, hvad tingene har oplevet, hvad "tingene har set og drømt om", og det er disse samtaler, I nu kan se på tingene.

Når to mennesker taler sammen, så kalder vi det altså en dialog. Det kan man også kalde det, når en hel flok børn tegner sammen, mens de taler om, hvad de tegner. Når de får ideer sammen og siger ja til hinanden. På de lange tegninger har hvert barn tegnet en ting, og inde i den ting har de tegnet deres værelse eller noget andet fra deres hjem. Udenom disse skøre huse, har de tegnet alt det, vi alle sammen kender - og også noget vi ikke rigtig kender: Huse, veje, parker, bondegårde, vindmøller, tivoli, katte, tårne, kirker, rådhus, lufthavne, monstersyge museer og alt muligt andet. Disse tegninger er en samtale værd. Gå på opdagelse sammen, og se nye ting, der er så utrolig meget, man kan opdage.

I gamle dage sagde man: "Som man spørger, får man svar." Reliefferne er blevet til ud fra spørgsmål, og de er lavet på tegnebrætter. Intet spørgsmål var for lille, og intet spørgsmål var for stort. Se på alle de gode spørgsmål, der er blevet stillet - og nu bare venter på svar. Vi håber, at I alle sammen får talt med et eller flere tegnebrætter, før I går.

I vinduerne hænger de billeder, som vi lavede i fællesskab til vores Billedskoletræf, hvor Qnud Caos også var med - og i monterne står Hinnerup Billedskoles keramikholds værker, og tekstilværkerne er lavet af Hammel Billedskoles tekstil- og designhold.

Tak til Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder og Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst for samarbejdet omkring udstillingen.

Tak til Favrskov Kommune for økonomisk støtte.

Tak til Favrskovs Biblioteker fordi vi må udstille her - og fordi I er så utrolig hjælpsomme. Ønskeøerne kommer også til de andre biblioteker i kommunen senere på året.

En kæmpe stor tak skal lyde til bestyrelsesmedlemmerne i Favrskovs Billedskoler. Vi kunne ikke have gjort det uden jer. Det, at I vil gøre dette arbejde, er så vigtigt for fremtidige billedskoletilbud i kommunen.

Tak til alle underviserne. Jeres engagement er helt unikt. Tak for fantastiske samtaler, ideer og god energi da udstillingen skulle hænges op. Tak til Qnud Caos, der er så fyldt med sjove og vilde ideer, for at have været med på denne billedskolerejse.

OG 1000, 1000 tak til alle billedskolebørnene, der er så fantastiske at være sammen med, idérige og dygtige. Se lige, hvad de har lavet i fællesskab. Vi er stolte af jer.

Der er nu en lille forfriskning, og så synes jeg; I skal rundt og bruge jeres øjne og have dialoger med hinanden og alle de fantastiske værker.

Med de ord, vil jeg gerne åbne udstillingen.

INTERVIEW MED QNUD CAOS

1. HVORDAN HAR TEMAET "DIALOGER PÅ TEGNEBRÆTTET"

UDMØNTET SIG I PROJEKTET?

Det var et sjovt tema at gå ud fra, fordi det både er specifikt, men også meget bredt. Det handler om dialog i selve tegningen, men også i selve processen, og man kan tilgå det på flere niveauer. Dialogen udmøntede sig, da vi udviklede forløbene, men også i selve aktiviteterne - både sammen med underviserne og sammen med børnene. Temaet lavede bindinger, men gav også muligheder for at gå i flere retninger. Det var en udfordring, hvordan jeg kunne videreformidle noget fra min egen praksis. Her synes jeg især, at jeg kunne se forbindelsen i de lange tegninger, som børnene lavede i fællesskab af objekter med tegninger inden i af værelser og miljøer.

Favrskovs billedskoler havde valgt tegnebrættet som fokuspunkt for deres udstilling. Derfor var det oplagt at forsøge at udfordre tegningen, og hvad det vil sige at tegne.

2. ER DER NOGET, DER HAR OVERRASKET DIG?

Det binder sig op på noget om erfaring. Jeg var overrasket over, hvor erfarne underviserne var og over, hvor struktureret man kan undervise i kreativitet. At rammerne hjælper med hele den proces, hvor jeg kommer med noget og underviserne formidler videre i dialog med børnene. At der er styr på materialerne er en vigtig ramme.

Det var sjovt at se til billedskolernes dag, hvor godt det, vi lavede, blev taget imod. Da det blev hængt op på vinduerne, kunne man mærke begejstringen. Det var dejligt, at grupperne var sat sammen, så de fungerede, og at det bare kørte. Det var en god oplevelse at mærke de positive reaktioner fra eleverne og lærerne.

3. HVORDAN HAR FAVRSKOV'S BILLEDSKOLER TAGET IMOD DIG OG DINE

IDEER?

Sindssygt godt! De har været meget imødekommende, og samtidig var samarbejdet hyggeligt. Det var interessant at komme med lidt erfaring og så blive taget så godt imod, og hvordan de nye input, jeg fik ved et møde, blev grebet. Ved planlægningsmøderne og i det hele taget var der en åben stemning, hvor ideer fik frit spil. Ideerne fik lov til at udvikle sig.

4. ER DER ERFARINGER, DU KAN BRUGE I DIT VIDERE ARBEJDE?

Det er en svær ting, at sætte ord på, hvad det præcis er, man har lært. Jeg kan mærke, at det har været en lærerig proces, men jeg kan ikke endnu se, hvor det præcis har sat sig.

Jeg har lært, at struktur i forhold til undervisningen betyder meget. At lave nogle gode opgaveformuleringer og realistiske tidsrammer. Når aldersspændet er så stort, er det en udfordring at give dem opgaver, som kan være interessante for alle.

5. HVORDAN ER DET AT KOMME SOM HELT NY UNDERVISER OG LANDE BLANDT EN FLOK GARVEDE UNDERVISERE?

Fedt - og imponerende at blive støttet op om af så dygtige folk. Jeg er blown away af at komme som en gøglerkunstner og skulle undervise folk, der har undervist så længe i faget. Det har været en ret vild oplevelse, og jeg er blevet taget godt imod.

6. HAR DU ANDET, DU VIL TILFØJE?

Keep up the Work! Det er fedt med billedskoler i Danmark. Det er sgu vigtigt!

DIALOGER MED SKJORTER

Herning
Billedskole

Af Vicky Kjær Søndergaard Sørensen, underviser, og Else Egsgaard, leder, Herning Billedskole

OM HERNING BILLESKOLE

Hvert år er Billedskolens sæson opdelt i to dele – efterår og forår. Om foråret, dvs. fra januar og frem, arbejder alle hold normalt ud fra et fælles tema, som må tolkes vidt, bredt, finurligt og i forunderlige retninger. I lyset af de mange erfaringer, vi har med dette, ønskede vi i projektet "Dialoger på tegnebrættet" at sætte fokus på netop dialogen: Dialogen mellem underviser og elev, dialogen underviserne imellem, dialogen eleverne imellem, dialogen mellem kunstner, undervisere og elever, og ikke mindst dialogen med temaet og materialet.

FØRSTE SKRIDT IND I PROJEKTET

Alle Billedskolens undervisere deltog i konferencen "Dialoger på tegnebrættet". Konferencen blev en fantastisk indflyvning til projektet, hvor Billedskolens undervisere blev inspireret, ruset og klædt på via både individuelle oplevelser som workshops og omvisninger og de fælles oplevelser som oplæg, foredrag og aktiviteter. På konferencen fik nogle af Billedskolens undervisere den første introduktion til Marianne Jørgensen, som skulle være vores samarbejdspartner i projektet efterfølgende.

ORGANISERING OG RAMMER

Efter konferencen lavede vi en rammesætning for vores ønsker for projektet. Projektet er reelt ikke kun ét projekt, men en paraply af mange større og mindre dele. Vi har projekterne, hvor Marianne deltager, men vi har også et eller flere projekter på hvert af Billedskolens børne- og ungehold. De rammer vi opsatte var:

- Vi vil gerne lave/vise/udføre noget i det offentlige rum. Evt. med afsløring/opførelse el.lign. til vores forårsudstilling
- Vi vil arbejde på billedskolen
- Vi vil gerne lave fællesværker, men med fokus på elevernes aktive deltagelse i processen
- Vi tænker, at fællesnævneren for alle hold kunne være et overordnet tema eller et udvalgt materiale
- Efter dialogmøde med Marianne ender vi med idéen om skjorten som motiv, materiale og tema ind i dialogen. Skjorten er en ny måde for os at tænke tema. Det er det, fordi det på én gang er netop motiv, materiale og tema. Den er håndgribelig, og måske netop derfor kræver skjorten dialog for at rykke sig ind i en spændende billedkunstnerisk proces.

SKJORTEN OG HERNING

Når vi som Billedskole i Herning vælger skjorten som omdrejningspunkt, er det i virkeligheden slet ikke tilfældigt og overraskende. Netop skjorten og i særdeleshed skjortefabrikanten Aage Damgaard lagde allerede i 1952 grundstenene for den prioritering af kunsten, som man finder i Herning, og de betydningsfulde kunstsamlinger, man finder på henholdsvis Heart og Carl-Henning Pedersen & Else Alfelts Museum. I 1952 inviterer Aage Damgaard for første gang kunstnere til sin skjortefabrik Angli. Han inviterer kunstnere og den kunst, de skaber, helt ind på systuerne i et ønske om at forene kunst og hverdag. Blandt de billedskabende kunstnere, som besøgte Angli, var Piero Manzoni, Carl-Henning Pedersen og Paul Gadegaard.

MARIANNE JØRGENSENS SKJORTEEKSPERIMENTARIUM

Plastik på gulve og vægge, murerbølger med ler oplødt i vand, stivelse af kartoffelmel, mudder og gips, nål og tråd, flydende akvarel, snore, hammer, søm, meget mere og selvfølgelig skjorter! Dette var rammerne for Marianne Jørgensens Skjorteesperimentarium.

Den første oplevelse i eksperimentariet var en omgang skjorte-kludder-mutter, som skulle være inspiration til Mariannes arbejde med en del af vores elevgruppe. Vi skulle iføre os skjorter, stille os i en rundkreds og derefter sy venstre manchete sammen med højre manchete på

skjorten ved siden af os. I vores sammenbundne tilstand skulle vi så eksperimentere med at dykke fælles ærmer i de forskellige blandinger i murerbølgerne. Da vi efterfølgende blev sluppet fri, fik vi en frisk hvid skjorte og fri leg i eksperimentariet.

Foruden Skjorteesperimentariet indeholdt aftenen et oplæg om dialog ved formand for Børn, Kunst og Billeder Eva Lillegaard og et oplæg om Herning og skjorten ved en af Billedskolens undervisere.

MED DIALOGEN SOM AFSÆT FOR ARBEJDET

Et af hovedmålene for holdenes arbejde med skjorteprojektet var at sætte dialogen i fokus og give den mere plads. Det gælder dialogen med eleverne omkring: Hvad vi skal lave, og hvordan det skal laves. Det gælder dialogen med skjorten som motiv: Hvordan ændrer vi skjortens form og udtryk. Det gælder dialogen med skjorten som materiale: Hvordan er den at male på, klippe i, formgive, sy i, bygge af osv.

DIALOGEN HOLDENE IMELLEM

Langt de fleste eftermiddage er flere hold i gang på samme tid på Billedskolen. Fx er hele fire hold i gang tirsdag eftermiddag: 1.-2., 3.-4., 5.-6. og 7.-9. klasse. Derfor er dialogen mellem vores undervisere en naturlig del af undervisningen. Før eleverne kommer, får underviserne vendt dagens program, udvekslet idéer og sparrer omkring stort og småt. Når eleverne har fået fri, tager underviserne en tur rundt for at se, hvordan dagens undervisning er gået. Her vendes succes og udfordringer på lige fod, og nye idéer og sparring er at finde i rigt mål. Nogle eftermiddage vælger et af holdene at gå på rundtur til de andre hold. Her kan eleverne se, hvad de andre arbejder med. De kan spørge til motiver, teknikker og materialer, og elever kan fortælle om deres arbejde til både større og mindre elever. Det hjælper både de besøgende elever og dem, som viser frem, til at reflektere over det, de arbejder med. Mindre elever kan spejle sig i de større elever, og de kan se, hvor de måske skal gå den efterfølgende sæson. I skjorteprojektet oplevede vi, at interesse og begejstring for, hvordan de andre hold arbejdede med temaet, var stort. Denne oplevelse blev yderligere bekræftet i forbindelse med forårsudstillingen, hvor mange af Billedskolens elever og deres gæster var på jagt efter de mange forskellige holds skjorteværker.

UDVIDET DIALOG

Vi har altid noget på hjerte i vores undervisning. Der er noget, eleverne skal lære. Der er noget, eleverne skal undersøge. I løbet af sæsonen har vi måske øvet nye teknikker eller arbejdet med nye materialer eller nye greb indenfor forskellige udtryksformer. Vi rammesætter vores undervisning, så vi forsøger at skabe rum for processer, hvor eleverne kan bruge det, de har lært i løbet af sæsonen, og vælge deres egen vej ind i arbejdet med billedprojekter. Graden af frihed er større i takt med, at eleverne bliver ældre. Ofte er rammerne for billedprojekterne udstukket sådan, at der er flere muligheder for, at den enkelte elev kan agere ud fra egne idéer og erfaringer, men i dette projekt skulle eleverne i højere grad være med til at sætte den overordnede ramme. Erfaringerne med at give mere plads til dialogen i billedkunstundervisningen i dette projekt viser os, at det kan være et usikkert rum for både elever og undervisere, for man skal afgive lidt kontrol som underviser, og som elev skal man stå lidt mere på egne ben. Erfaringerne viser os også, at vi også i fremtiden skal turde skabe rammerne for vores undervisning sådan, at der er rum til, at både undervisere og elever kan blive ved med at øve sig på netop det.

FARVERNES BETYDNING, LEG OG EKSPERIMENTER

Det, at farver fordrer associationer, var en oplevelse fra flere af Billedskolens hold. I dialogen med eleverne om projektet, blev skjortens farve bærende for idéudviklingen. Fx ledte røde skjorter tanker om retning af Kina, og blå skjorter ledte tanker om retning af havet og himlen. En legende tilgang til det at undersøge skjorterne viste sig at give uventede idéer til projekterne. Et hold lavede en øvelse inspireret af Kludder-mutter, hvor de knappede ærmerne sammen. I legen opstod en stjerne, der blev centrum for holdets skulpturprojekt.

5.-6. klasse fik i etaper opstillet rammer for deres gruppeprojekter, men fik ikke stillet en egentlig løsning i sigte. De måtte selv undersøge og eksperimentere med at formgive og sammensætte deres tre skjorter til en fælles skulptur. I arbejdet var de ikke klædt på til hele processen, idet opgaverne blev leveret som benspænd undervejs med ukendte teknikker og materialer, som de måtte dygtiggøre sig i gennem den eksperimenterende proces. Netop benspænd har længe været en del af vores arbejde med eleverne, men erfaringerne fra dette projekt, viser, hvordan netop benspænd kan skubbe, rammesætte og idégenere.

FÆLLESVÆRKERNE

En af de rammer, vi opsatte for projektet, var, at vi ville arbejde med fællesværker. Billedskolens hold har stor tradition for at arbejde med

fællesværker, og vi har særligt fokus på at skabe fællesskab og trivsel på vores hold. Dette var nok medvirkende til, at vi valgte fokus på fællesværker. I dette projekt stødte vi dog på uventede udfordringer ift. netop arbejdet med fællesværker. Vi havde ikke overvejet at præcisere, hvad vi mente med fællesværker, så rammen var meget åben. Vi havde også prioriteret, at hvert barn skulle have en skjorte at arbejde med, og særligt denne prioritering blev en uventet og langt hen ad vejen også skjult hæmsko for arbejdet med det fælles. Ret hurtigt tog eleverne deres skjorte til sig med en følelse af stolthed og ejerskab, som særligt blev tydelig i ønsket om at gøre sig umage, og ønsket om at ville have skjorten med hjem bagefter. I kraft af at eleverne skulle inddrages i dialogen og udviklingen af projektet, blev tanker om "min skjorte" frem for "vores skjorter" et bærende element i arbejdet. Denne forståelse fordrede en kollaborativ tilgang til det at arbejde med fællesværker. Hver elev arbejdede på sin skjorte ud fra en fælles tematik og materialevalg, og i nogle tilfælde var samlingen af værket først til sidst i spil med dialog om, hvordan de individuelle skjorter skulle samles til et fælles hele.

På de hold, hvor skjorten ikke blev et personligt eje, blev billedprojekterne i højere grad kooperative. På Minibilledskolen var bunken af skjorter fra starten et fælles hele, og den hule, som skulle bygges, blev udviklet i fællesskab. I de mindre grupper på 5.-6. klasse holdet var puljen af tre skjorter fælles, skulpturen heraf skulle formgives i fællesskab, og udviklingen af tematikken var en fælles opgave. På Vildbjergholdet fik eleverne ikke hver sin skjorte, men modificerede og sammensatte i fællesskab skjortedele til et tekstilt værk.

DET OFFENTLIGE RUM

En anden ramme for vores projekt var ønsket om at udstille i det offentlige rum. Bl.a. elevernes brændende ønske om at passe på deres skjorte og få den med hjem efter udstillingen medvirkede til, at vi gik bort fra det. Dertil kom overvejelser omkring vejrbestandige materialer, muligheder eller begrænsninger ift. ophæng i det offentlige rum og logistikken i at få vores udstillingsgæster rundt og se alle udstillingens dele.

Kludder-mutter-performance blev dog et sted, hvor det offentlige rum blev afgørende for succes. Vi var ikke ude i det offentlige rum i den forstand, at vi performede i gågaden eller i shoppingcentret, men vi var i det offentlige rum på den måde, at vi performede i en sal, som egentlig ikke var en del af udstillingen, foran et stort publikum. Samtidig involverede vi ikke blot offentligheden ved at invitere dem til at opleve og iagttage seancen, men vi fik en enestående mulighed for at invitere udstillingsgæster med som aktører i vores performance.

BLÅ ARBEJDSSKJORTER

HVOR FINDER MAN 300 SKJORTER?

For at kunne arbejde med skjorten som motiv, materiale og tema skulle vi have skaffet rigtig mange skjorter. Det er dog ikke en lille opgave at fremtrylle 300 skjorter på et mindre budget, men det lykkedes.

Vi var så heldige, bl.a. med hjælp fra lokale skjortefabrikanter, at få fingrene i en stor mængde hvide skjorter, men også skjorter i flotte blå og røde farver.

LOMMEVÆSNER

Minibilledskolen er et hold for børn fra 3-6 år med en voksen, hvor barnets idéer og udtryk kommer i spil i samarbejdet med den voksne. Her handlede det om skjortens lomme. Barnet fortalte og viste undervejs, mens de tegnede, hvad det var for et lille væsen, der boede i netop deres lomme. Med afsæt i tegningen og velkendte materialer byggede de deres lommevæsen, som skulle være motiv i en række fotoopgaver med barnet og den voksne som fotograf. I fotograferingen satte barnet sit lommevæsen i dialog med omgivelserne og dokumenterede den fortælling, som det skabte. Resultatet blev en hel kavalkade af spændende fotos taget ud fra børnenes perspektiv og idéer.

UNDERVANDSTIPI

På 3.-4. klasses tirsdagshold sendte skjorternes blå farve eleverne i retning af himmel og hav. De ville gerne arbejde på hver deres skjorte og bygge skjorterne sammen til et fællesværk. Til sammenbygningen af skjorterne byggede eleverne en konstruktion af bambuspinde beklædt med isoleringsrør bundet og snøret sammen med husholdningsfilm. Konstruktionen fik en tipilignende facon. Skjorternes ærmer fik også bambuspinde monteret med isoleringsrør, så ærmer med havskum kunne stritte. Herefter blev skjorterne brugt til at beklæde tipien, som bl.a. var inspireret af forskellige fisk, havplanter, havbund og gopler.

DIGITALE BILLEDER OG UGLY DOLLS

5.-6. klasses onsdagshold tog skjorter og mobiltelefoner med ned i gården for at undersøge og eksperimentere i en række fotografier. Eleverne skulle i dialog med skjorterne, deres krop og kameraet på mobiltelefonen. De arbejdede med selfies, skjorten som alternativ beklædningsgenstand og som iscenesat motiv. Der blev både arbejdet

selvstændigt og i store og små grupper i en legende synergi, hvor dialog og udvikling af nye idéer nærmest var uundgåeligt.

Udstyret med saks, sytråd, nål, knapper, mønstret stof og adgang til symaskine skulle skjorterne nu omdannes til Ugly Dolls. Dukkerne måtte gerne være sjove, skæve, grimme og mærkelige. Håndarbejdet var ikke i centrum, men derimod det skulpturelle udtryk.

VILDBJERG

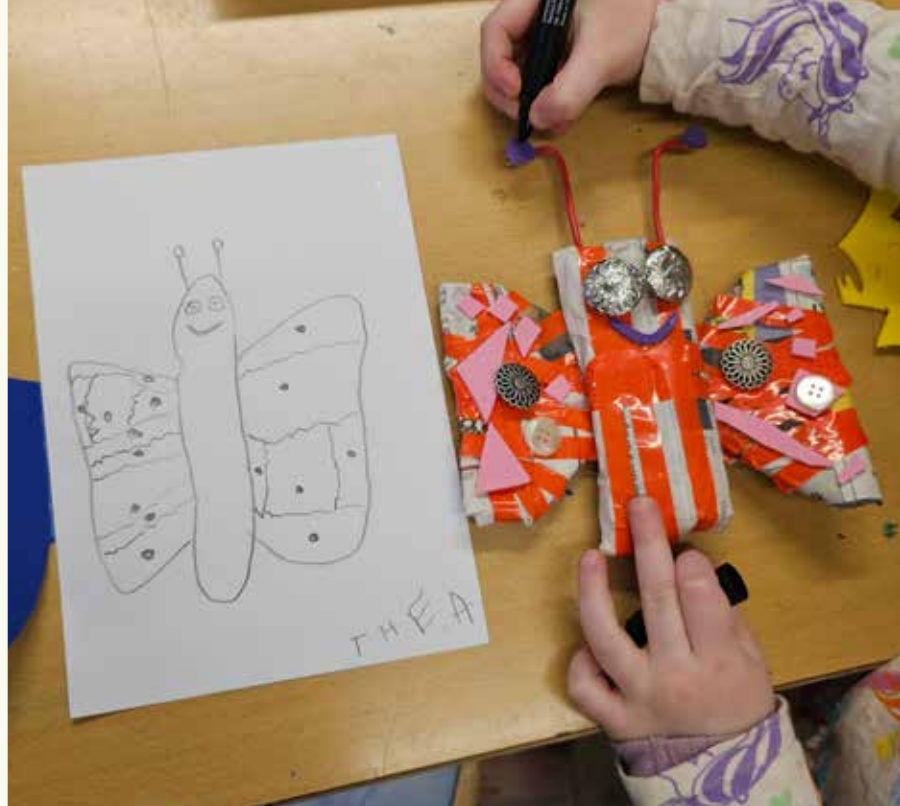
På Vildbjergholdet, 2.-4. klasse, arbejdede de på et fælles tekstilværk, som skulle kunne hænge i Kulturhuset, hvor holdet undervises. Eleverne havde før dette projekt kun få erfaringer med at arbejde med tekstil. Derfor startede vi med at ødelægge to skjorter, som skulle være basis for værket og monteres på bambuspinde. Vi arbejdede med at klippe, rive, binde og sy. Holdet fik et bredt udvalg af materialer til rådighed så som garn, snor, pap og maling, og processen fik retning gennem dialog, afprøvelser og indskydelser. Især de sidste to undervisningsgange åbnede projektet sig for eleverne, som pludselig så muligheder og legede med forskellige udtryk.

FUGLE I FLUGT

3.-4. klasse fik lyseblå skjorter. Den lyseblå farve vakte tanker om himlens blå, hvilket førte til skymaleri på skjorternes blå stof. Herefter lavede holdet en undersøgelse af forskellige fugle med store skitse-tegninger. Ud fra skitserne valgtes en fugl, som skulle skitseres og males i stort format et selvalgt sted på skjorten. Herefter skulle flere fugle males på og befolke skjorten. Små sjove fortællinger blev dannet på hver enkelt skjorte, men også skjorterne imellem: - Min fugl kigger over på din. - Den her fugleklat kan ramme den anden fugl. - Her er fugleunger, som kigger op af lommen.

Sidste opgave var at omdanne skjorten til en skulpturel flyvende fugl. Skjortens skelet blev konstrueret af bambuspinde, så ærmerne blev fuglens strakte vinger, og en affaldssæk med avispapir gav fuglen krop. Næb og hale blev lavet i pap og malet, og øjne, lavet i knapper, blev limet på.

RØDE ARBEJDSSKJORTER

FRIDAS KUNSTNERSKJORTE

Tirsdagens 1.-2. klasse fik helt nye, fine, røde skjorter, smukt foldet og indpakket i plastikfolie. Børnene startede arbejdet med at iagttage den foldede skjorte og gengive den som lerrelief. Skjortens omrids blev skåret ud i udrullet ler, hvorefter detaljer som knapper og kraver blev formet og påsat med slikker. Efter tørring og brænding blev skjorterne glaseret med 1-2 farver efter elevens eget valg.

Holdet tog herefter afsæt i tankerne om kunstnerskjorter. Kunne eleverne forestille sig, hvis deres skjorte tilhørte en berømt kunstner? Fascineret af Frida Kahlo - og særligt af aberne i Kahlos malerier - tog hele holdet fat på at skitsere aber, som skulle males på ryggen af deres skjorter. Næste skridt var et portræt af Frida, som kunne monteres inde i skjorten. Portrættet blev lavet af liggeunderlag udenom en renseribøjle, hvorpå ståltråd til ophæng blev monteret. Ansigtet blev malet, og detaljer som øjne, mund, øreringe og blomster i håret blev lavet af farvet mosgummi.

LÆRERKURSUS

Billedskolen holder flere lærerkurser i løbet af året med forskelligt fokus. Til et af kurserne i kursusrækken "Billedkunst på skemaet" blev idéen med kunstnerskjorter grundlag for en af de praktiske opgaver. Lærerne fik en bunke skjorter og billedmateriale med introduktion til forskellige kunstnere at vælge imellem. På baggrund af deres valgte billedmateriale lavede de kunstnerskjorter med inspiration fra Frida-skjorterne.

KINESISK RØD

7.-9. klasse fik udleveret røde skjorter, som blev udgangspunktet for en dialog om, hvordan deres skjorteprojekt skulle gribes an, og hvad det skulle indeholde. En elev bød ind med idéen om kinesiske motiver, da farven rød for hende ledte tankerne mod Kina. Efter en brainstorm omkring kinesiske motiver og forskellige teknikker faldt valget på maleri. I en diskussion blev de enige om, at der skulle være frihed i farvevalget. Før eleverne begyndte på maleriet på skjorterne, arbejdede de med blyantskitser af udvalgte motiver og diskuterede med udgangspunkt i hurtige skitser af motiver på skjorter, hvordan motiverne med fordel kunne placeres på skjorterne. Et dialog- og fokuspunkt undervejs var at fastholde skjorterne som selvstændige værker, der samtidig kunne indgå i en fælles installation.

HVIDT I HVIDT

HVIDE MASKER OG UNDERLIGE VÆSNER

Med inspiration i Skjorteeksperimentariet havde underviserne på tirsdagsholdet for 1.-2. klasse fået lyst til at eksperimentere med gips. Rammerne for arbejdet var det legende og eksperimenterende med afsæt i det bløde stof, som skjorterne er lavet af, og hårde materialer som pinde, ståltråd, dimser mm. Stoffet skulle formes som masker. Ud af de hårde materialer skulle eleverne bygge udefinerlige væsner, som enten kunne stå eller hænge. Maskerne blev formet af stof dypet i flydende gips. Væsnerne blev sammensat med ståltråd, limpistol og tape og til sidst dyppet i flydende gips.

SKULPTURELLE VÆSNER

5.-6. kl. tirsdag fik hvide skjorter, som havde perfekt runde huller. Sandsynligvis fra stofprøver. Hullerne satte tanker i gang: Hvordan er hullerne lavet? Hvad har lavet hullerne? Kan noget komme ud af hullerne?

Gruppevis fik eleverne tre skjorter, sikkerhedsnåle, ståltråd, plastikposer og avispapir. De skulle skabe en skulptur, hvor de tre skjorter i et fælles hele blev fyldt ud med avispapir i plastikposer. Eleverne måtte gerne klippe flere huller i skjorterne. De blev introduceret for materialet gips, og opgaven var nu både simpel og stor: Dæk hele jeres skulptur med gips! Grupperne skulle tænke videre ift. hullerne. Hvad skulle netop deres skulpturs huller indeholde?

Fyldet i de tørre skulpturer blev fjernet, og eleverne valgte i grupperne en tematik for deres skulptur. Sammen skulle de nu bygge de ting, som skulle være indeni, udenpå og på vej ud af deres skulptur. Elementerne blev dyppet i flydende gips og monteret med gips på skulpturerne.

TEGNEHOLDENES HVIDE SKJORTER

For billedskolens tegnehold blev papiret skiftet ud med hvide skjorter.

SKJORTENS ANATOMI

Tegneholdet for 3.-4. klasse kastede sig ud i at arbejde med en farvet baggrund på dele af skjorten. Et rødt felt blev farvet på skjortens venstre bryst og et blått felt på skjortens højre ærme. I det røde felt tegnede eleverne et anatomisk hjerte i kombination med blomster. Det blå felt blev fyldt ud med tegninger som sorte tatoveringer på armen. På

skjortens manchetter arbejdede eleverne med sort-hvide mønstre, og på skjortens ryg tegnede eleverne en labyrintisk komposition inspireret af menneskets tarme. I labyrinten lavede eleverne tomme pladser, hvori de tegnede små ledetråde ift. skjortens ejermand.

HVEM HAR HAFT SKJORTEN PÅ?

På tegneholdet for 5.-6. klasse spurgte underviseren: "Hvem har haft skjorten på?" Der blev lavet skitser på stort papir ud fra et ønske om store tegninger på skjorten. Skitserne af skjortens ejer blev overført på skjorten med tynde sorte tuscher. Derefter arbejdede eleverne direkte på skjorten uden forudgående skitsearbejde. Her var dialogintroducerende spørgsmål som:

Hvor bor hovedpersonen? Hvem møder hovedpersonen? Hvad er hovedpersonens arbejde? Hvad er hovedpersonens interesse? Elevernes tilgang og arbejde havde en positiv afsmitning imellem dem. Nogle havde modet til at kaste sig ud i de store tegninger. Nogle havde spændende løsninger, hvis tuschstregen ikke helt blev som ønsket.

SKJORTEN FOLDES UD

Tegneholdet for 7.-9. klasse startede deres skjorteprojekt med en hurtig portrætøvelse, hvor de arbejdede ud fra små fotografier af mennesker og dyr iført skjorter.

Hver elev fik nu udleveret en ny skjorte. Skjorten var pænt foldet i plastik folie. Den skulle være motiv til blyanttegning i tre niveauer:

1: Tegn skjorten i plastikfolien. 2: Pak skjorten delvist ud og tegn den. 3: Pak skjorten helt ud og tegn den.

Herefter fik alle eleverne en skjorte på, og den næste øvelse foregik under titlen "Hvem her skjorten på?". Alle sad i en rundkreds, og nu skulle de portrættere en af de andre elever med blyant.

Til det endelige skjorteprojekt havde holdet et ønske om at arbejde med akvarelfarve kombineret med tegning. Eleverne ønskede også at arbejde med blomster som motiv. Disse to ønsker blev forenet gennem en undersøgelse af Uzo Hiramatus værker, da han netop arbejder med laseringer og blomster som motiv. Der blev lavet fælles undersøgelser af materiale og metode på et stort hvidt stykke stof. Herefter skulle de i gang med farven (fortyndet akrylfarve) på deres egen skjorte. Farven tørrede, og der blev tegnet med vandfaste tuscher i forskellige tykkelser. Blomstermotivene til tuschtegningerne var en blanding af iagttagelsestegning og fantasi. Til sidst tegnede eleverne insekter på skjorterne.

EN SKJORTESTJERNE

1.-2. kl. torsdag: Underviseren valgte en legende, kropslig og sanselig tilgang til børnenes møde med skjorterne. Først selve oplevelsen af at være i de meget store skjorter med alt for lange ærmer. Herefter blev der med inspiration fra Skjorteeksperimentariet leget med forskellige sammenknæpninger og bevægelsesmønstre. Det resulterede i forskellige spændende mønstre, og særligt en fin stjerne i de sammenknæpede ærmer optog børnene. Denne stjerne blev udgangspunktet for elevernes fælles projekt. Da skjorterne blev lagt ud på gulvet, lå de som et hjul rundt om stjernen i midten. Dette ledte tankerne henimod farvehjulet, som blev rammesættende for de motiver, børnene malede på skjorterne: hver elev fik sin farve at arbejde med. Til sidst blev de malede skjorter fyldt ud med bobleplast og knappet sammen i stjernen til en fælles skulptur.

EN HULENS GOD IDÉ

På Minibilledskolen er legen altid i centrum. Det skal være sjovt, og børnene skal kunne skabe deres egne fortællinger og føle ejerskab. Det er altid sjovt at bygge huler, så det blev udgangspunktet for et fællesværk til forårsudstillingen. I kælderens stod en mængde svæverammer, som sammen med strips, bambuspinde og en kasse fuld af blandede skjorter blev stillet frem. Underviseren viste børnene, hvordan en strip fungerer, og så blev opgaven 'Byg en hule' stillet. Der var ingen plan og ingen ramme ud over materialerne og målet med hulen. Vejen dertil skulle børn og voksne selv finde gennem dialog og eksperimenter.

Da hulen stod færdig, introducerede underviseren fotografier af hulemalerier. Hvert barn skulle nu male sine egne hulemalerier på en skjorte, som bagefter skulle hænges op inde i hulen.

ENTRÅD UD AF SKJORTEN

Det er umuligt helt at dække alle de tråde, som skjorteprojektet har ført med sig ud i Billedskolens arbejde i denne sæson, men en af de direkte tråde, som skjorteprojektet har trukket kan ses i det afsluttede værk hos en af eleverne på Ungeholdet, som efter holdets eksperimenter med skjorten har brugt tekstil som blandform med maleri i sit afsluttende værk.

Ungeholdet (16-25 år) arbejder på en anden måde end Billedskolens børnehold. De arbejder mere selvstændigt og har mulighed for at arbejde på Billedskolen ud over deres undervisningstid.

KLUDDER-MUTTER DYPPE I BLÅT

Denne tirsdag deltog elever fra 3.- 9. klassetrin sammen med holdenes undervisere. Marianne Jørgensen havde bedt om hvide skjorter, snor til at binde ærmer sammen og blå maling, som skulle fortyndes i spande. Vi afdækkede et stort område af Billedskolen, så vi var klar til fri og uhæmmet leg. Alle holdenes elever og undervisere mødte ind til en spændende eftermiddag, hvor vi sammen skulle forberede en performance, som skulle gentages til åbningen af Billedskolens forårsudstilling. Eleverne blev placeret rundt i en cirkel i det afdækkede område. De skulle nu hver have en hvid skjorte, hvorpå de skulle skrive deres navn med en sort tusch, så de nemt ville kunne finde deres skjorte til udstillingsåbningen. Vi kunne ikke på forhånd vide, om alle elever ville have mulighed for at deltage i den planlagte performance til åbningen, da udstillingen er åben i flere dage, så enkelte ville måske komme på andre tidspunkter. Det viste sig da også, at vi ikke var fuldtallige til åbningen, men den udfordring førte til tilskuerinddragelse, som gav nogle af udstillingens gæster en ekstra oplevelse med på vejen.

Marianne havde udtænkt forløbet omkring denne undervisningsgang og styrede slagets gang. De enkelte undervisere var med som ekstra hænder og en ekstra trykthed for Billedskolens elever. Marianne guide- de eleverne til at finde hver deres skjorte og til at få bundet skjorter- nes manchetter sammen med snor, så alle eleverne og Marianne var forbundet i en stor cirkel fra ærme til ærme. Herefter introducerede hun Kludder-mutter processen, og den store menneskemængde gav den gas med indvikling, forvikling, udvikling og afvikling. Tilbage i den oprindelige cirkel, blev eleverne sluppet fri af skjorterne, som blev pla- ceret på gulvet i rundkredsen med eleverne siddende bagved deres skjorte.

Marianne fandt nu først to spande med fortyndet blå akrylfarve. Hun viste nu først, hvordan hun dyppede først ærmer, så top og bund af skjorten i den flydende blå farve. Efterfølgende placerede hun sin skjorte foran sig i kredsen og satte sig på sin plads. Nu udpegede hun på skift elever, som skulle dyppe deres skjorte i det blå. Eleverne var meget optagede af at skulle dyppe deres egen skjorte og af at opda- ge, hvordan den flydende farve spredte sig i tekstilet. Da alle elever var igennem dypperiet, rullede vi staffelier frem, som blev baser for en lang tørresnor, hvorpå alle skjorter blev hængt til tørre. De mange skjorter dyppet i blå og de mere eller mindre blå elever var et spektakulært syn for de forældre, som kom for at hente deres børn.

TEGNING MED MARIANNE

Denne torsdag deltog elever fra 3., 4., 5. og 6. klassetrin sammen med holdenes undervisere. Alle elever havde fået lyseblå skjorter til at tegne på. Marianne havde planlagt, at skjorterne fra denne eftermid- dag skulle monteres på en væg, som hun senere ville bygge udenfor Billedskolen. Marianne stillede børnene den opgave, at de skulle tegne et dyr efter hukommelse i en logoagtig stil. Eleverne fik sorte tuscher og akrylmaling til rådighed.

UDSTILLINGSÅBNINGEN

Skjorterne lå placeret i en cirkel på gulvet i den store sal i Kulturhu- set Huset No7, hvor Billedskolen holder til. Netop her i salen skulle udstillingen åbnes. Foruden musik, sang / fællessang og en åbnings- tale performet som poetry-slam af Thomas Thisted skulle vores Klud- der-mutter-performance være en del af åbningsprogrammet.

Vi guidede vores elever hen til netop deres skjorte, og så inviterede vi udstillingsgæster til at være med til at udfylde de tomme skjorter.

Der var heldigvis mange, som var klar på en spændende oplevelse som en del af en performance. Nogle af de mindre udstillingsgæster fik placeret sig ved en meget stor skjorte, og nogle af de voksne ud- stillingsgæster fik placeret sig ved skjorter, som krævede et plads- bytte for at kunne finde plads inde i skjorten. Det hele gav anledning til smil, grin og indlevelse fra både performere og publikum, og den store cirkel med de blå-dyppede skjorter viklede sig smukt ind og ud til afsluttende klapsalver.

FAKTA

I Herning Billedskole har 8 undervisere og 147 elever fra skolens mange billedskolehold og tegnehold deltaget i Billedskolens arbejde med projektet. Alle holdene er aldersopdelte og spænder fra 3-25 år.

37 billedkunstelever og 18 tegneelever samt 8 undervisere har deltaget i Marianne Jørgensens workshops.

ÅBNINGSTALE

Poetry slam af poeten Thomas Thisted ved åbningen af Herning

Billedskoles forårsudstilling

VI SKAL LA' HJERTET BANKE UNDER SKJORTEN

Jeg synes, det er fantastisk, at jeg har fået lov til at holde åbningstalen til Billedskolens forårsudstilling 2024, for jeg er rigtig glad for billeder – malerier, tegninger, billedkunst, skulpturer, grafik og ikke mindst ord-billeder. Jeg lever for ord, af ord, med sprog, svømmer i bogstaver, jeg elsker ord! For ord kan sige næsten alt. Men ikke alt.

Man siger, at et billede siger mere end tusinde ord.

Og hvis et billede siger mere end tusinde ord, så siger alle de værker, der er skabt her på Billedskolen mere end der står skrevet på et helt bibliotek. Og der er ingen tvivl om, at med billedkunst kan man sige ting, som man slet ikke kan sige med munden eller blyanten eller mobilen eller tastaturet.

Og al den klogskab og de tanker og den erfaring, som I – alle I dejlige elever på billedskolen – har lagt ind i jeres billeder og værker, det fortæller rigtig meget om jer, og om os, og om Herning. Det er lavet af selve det stof, der gør at vi lærer hinanden at kende.

Om det er skjorter eller Dialog på tegnebrættet, så fortæller det I har frembragt her på Billedskolen jeres historie. Vores historie. I giver indblik i drømme og tanker, i liv og fantasi og ikke mindst, så får vi lov til at mærke lidt af, hvordan det er at være jer!

Og det har vi brug for

For vi har brug for at være sammen

Brug for modstand i stedet for ja og amen

Hvis vi er mere end en, ja hvis vi bare er to

Så er der basis for dialog

På tegnebrættet eller i den virkelige verden

Vi skal have spændingsfeltet mellem papiret og sværten

Vi skal diskutere sammen som lyn og torden

Vi skal la' hjertet banke under skjorten

Vi har brug for at røre hinanden uden skærme
Have uventede tricks oppe i vores ærme
Give noget af os selv og vores egne historier
Dele noget med mere næring end almindelige kalorier
Lad din kunst fortælle om dig, for du er god nok
Dine billeder er det der beskytter os mod chok
Uanset om du er 10 år, 65 eller 14
Vi skal la' hjertet banke under skjorten

I en tid, hvor der er krig og urolighed
Så bliver vi nødt til at holde ved
Dialog og venskab og nysgerrighed
Mennesker er ens i al evighed
Og når vi snakker sammen, så er det vi fatter
Vores historier er dialog på tegnebrætter
Om vores fortællinger er lange eller ultrakorte
Vi skal la' hjertet banke under den skjorte

Dine håb er det som du lever for
Og det fede er, at hvis du vil vise dem så
Brug blyant, maling, lærred, kridt
Del det drømmebillede som er dit
Alt det, der engang blot var fantasi
Kan blive virkeligt med blot en smule energi
Det er faktisk ligegyldigt om jeres drømme er fantasi eller virkeliggjorte
Vi skal la' hjertet banke under den skjorte

Tak for jeres kunst. Jeg ønsker jer lykke og held

Tak fordi I tør vise noget af jer selv

Tak for at dele jeres tanke

Tak for at give os Hjertebank

Tak fordi I viser et stykke af jer

Husk – at I allesammen er noget værd

Nyd hinanden og udstillingen.

INTERVIEW MED MARIANNE JØRGENSEN

1. HVORDAN HAR TEMAET "DIALOGER PÅ TEGNEBRÆTTET"

UDMØNTET SIG I PROJEKTET?

Det udmøntede sig i kombination af mig og jer, og hvordan vi i processen fandt frem til, hvad vi skulle arbejde med. Jeg ville rigtig gerne arbejde i det offentlige rum med store fysiske projekter med ler, men i dialogen fandt vi frem til, at det blev SKJORTEN, der blev omdrejningspunktet. Det var noget, der passede til byen og området, og det var et nemmere materiale, som ikke var så svært tilgængeligt. Temaet var meget bredt og havde mange facetter.

Jeg var optaget af at knytte børnene sammen via skjorten også rent fysisk. Især voksne har taget lidt afstand pga. Coronatiden, men både børn og voksne nød at være tæt på hinanden i performancedelen. Jeg kunne godt lide, at skjorten var synlig som skjorte i det, vi lavede. Man kan rigtig meget med skjorten, så den ændrer udtryk. At overskride nogle grænser og overskride noget i sig selv, er noget kunsten kan. Det fornemmede vi i performancedelen. Selv om jeg savnede at arbejde i det offentlige rum, så passede projektet fint til den tid, vi havde til projektet. Det var fysisk og sjovt, og man fik de mere sarte børn med til at arbejde lidt større, end de måske plejer. Jeg synes, det er spændende at følge barnet der, hvor det er - at komme rundt til alle børnene og se, hvad de kan. Det er sjovt at se muligheder i folk, for de er så dygtige på hver deres måde. Udstillingen som afslutning er en meget væsentlig ting. Det gør børnene stolte.

2. ER DER NOGET, DER HAR OVERRASKET DIG?

I forhold til hvor nemt det er for mig selv at arbejde i det offentlige rum, så overrasker det mig, hvor svært det kan være for andre. Det er en stor overskridelse at skulle ud i det offentlige rum.

3. HVORDAN HAR HERNING BILLEDSKOLE TAGET IMOD DIG OG DINE IDEER?

Det har været en fin give- og tagesituation. Vi har lyttet til hinanden. De er dygtige lærere med stor viden bag sig, og det har været dejligt at se, at man tager undervisning af børn så seriøst. Super vigtigt! Det var dejligt at se, hvor veluddannede de er.

4. ER DER ERFARINGER, DU KAN BRUGE I DIT VIDERE ARBEJDE?

At det er spændende at lave samarbejder, at give slip på noget og samtidig give noget nyt. Det var spændende, at vi nåede til det sted. Det er altid udviklende at møde nye mennesker - både med børn og voksne."

5. HVORDAN ER DET AT MØDE EN FLOK UNDERVISERE, DER HAR STOR ERFARING OG ER RUTINEREDE I DERES ARBEJDE OG ARBEJDSMETODER?

Det var enormt sjovt, for de var bare villige til at give los på den sjove måde. Jeg kom med en lille ide, og så greb de den, og det var på hver deres måder. Nogle malede fx på skjorten, mens de havde den på. At have så kort et forløb kan være svært, men de er super dygtige, også fordi de er vant til at arbejde hurtigt. Den spidsbelastning er spændende, samtidig med at man finder ro i det. Det er en udfordring, da jeg plejer at have god tid, men jeg kan godt tage udgangspunkt i det, der er, og få noget godt ud af det.

Under processen oplevede jeg, at underviserne fandt ud af, at jeg kan noget andet. Når man selv har fingrene i skidtet, så trækker man det med ind. Jeg lyttede, men skubbede alligevel i processen, samtidig med at underviserne var medskabende.

Det var vigtigt, at samarbejdet kom til at fungere, for projektet favnede mange undervisere.

Det kan være svært at komme udefra, så derfor var koordinationen fra BKB gennem hele forløbet vigtig - også med så mange deltagere.

LANDSFORENINGEN BØRN, KUNST OG BILLEDER

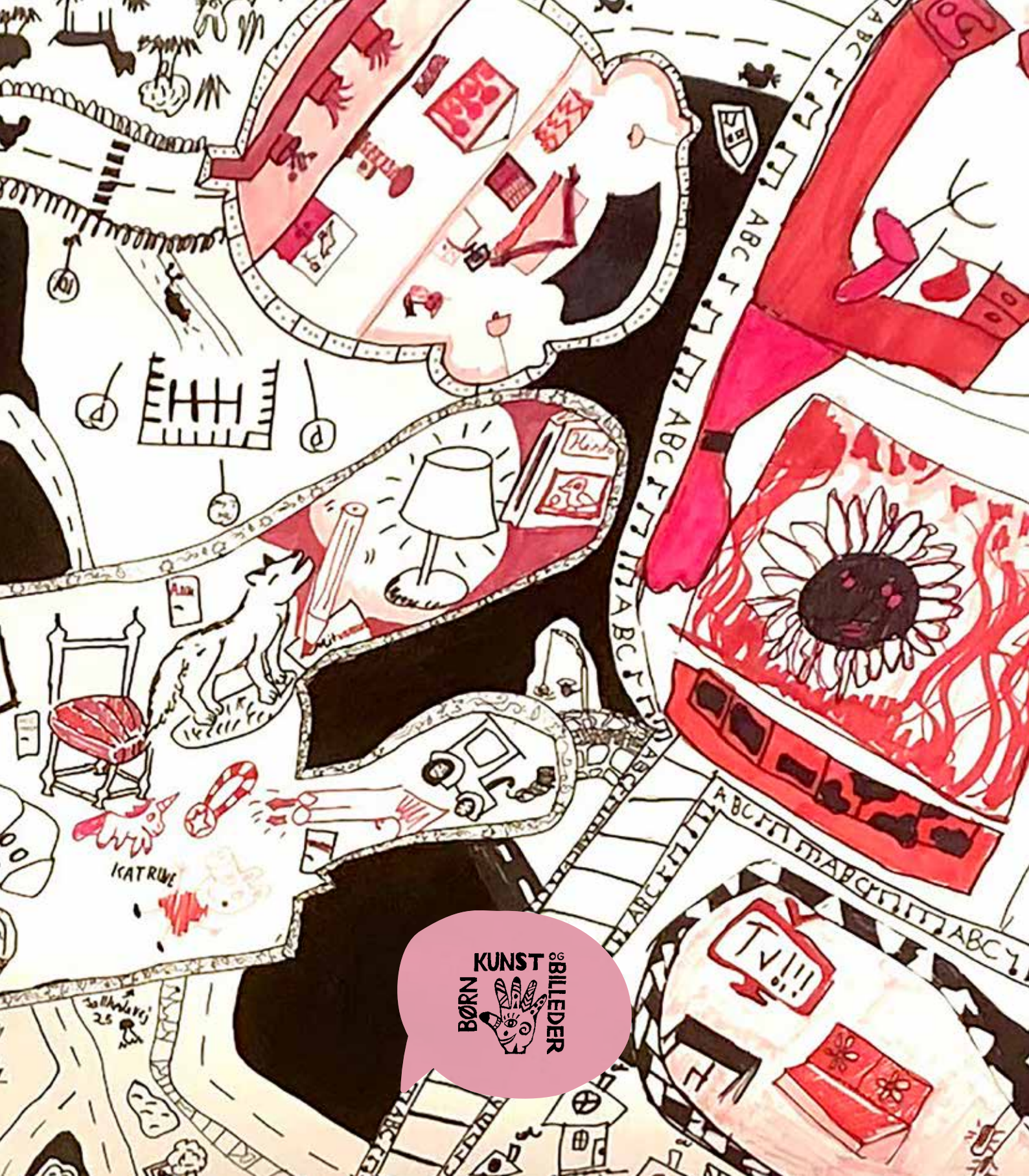
www.bornkunstogbilleder.dk

KOMPETENCECENTER
FOR BØRN, UNGE OG BILLEDKUNST

KOMPETECECENTER FOR BØRN, UNGE OG BILLEDKUNST

www.KBUB.dk

BØRN
KUNST
BILDER

